

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt II C 516/17 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w pkt 1. zasądził od Towarzystwa (...)

i (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwotę 1.401,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 marca 2017 r. do dnia zapłaty; w pkt 2. zasądził od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwoty 358 zł tytułem kosztów procesu; w pkt 3. nakazał pobranie od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 170,30 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

(wyrok – k. 90)

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W wyniku kolizji drogowej z dnia 15 listopada 2016 r. uszkodzeniu uległ samochód marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) stanowiący własność M. K..

W dniu 16 listopada 2016 r. M. K. zawarł z M. B. umowę najmu pojazdu zastępczego F. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 17 listopada 2016 r. miały miejsce oględziny pojazdu powoda. W tej samej dacie powodowi przesłano kalkulację naprawy sporządzoną przez zakład ubezpieczeń.

W dniu 6 grudnia 2016 r. Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wydało decyzję o przyznaniu M. K. odszkodowania z tytułu uszkodzenia samochodu R. (...) w wysokości 3.770 zł. Wypłata powyższego odszkodowania nastąpiła w dniu 7 grudnia 2016 r.

Z uwagi na otrzymanie od strony pozwanej odszkodowania, powód jeszcze w tym samym dniu, tj. 7 grudnia 2016 r., zdecydował o zakończeniu najmu pojazdu zastępczego.

W dniu 7 grudnia 2016 r. wynajmujący M. B. wystawił na rzecz M. K. fakturę VAT nr (...) określającą koszt wynajmu pojazdu zastępczego na kwotę 2.090 zł brutto, obejmującą okres od 16 listopada 2016 r. do 7 grudnia 2016 r., tj. 22 dni przy stawce 95 zł brutto za dobę.

Powód korzystał z pojazdu zastępczego przez okres 22 dni.

Przed zawarciem umowy najmu pojazdu zastępczego powód kontaktował się z infolinią pozwanego, uzyskując informację, iż może wynająć pojazd za kwotę do wysokości 100 zł za dobę i może z niego korzystać do czasu wypłaty odszkodowania.

Powód z zawodu jest funkcjonariuszem Policji. Możliwość dalszego poruszania się po drogach uszkodzonym pojazdem konsultował z funkcjonariuszami z wydziału ruchu drogowego, którzy go poinformowali, że jego pojazd w stanie uszkodzonym stwarza zagrożenie w ruchu drogowym.

Powód M. K. pozostaje na swoim własnym utrzymaniu. Po kolizji nie posiadał wolnych środków finansowych na naprawę uszkodzonego pojazdu we własnym zakresie. Uszkodzony samochód był jedynym pojazdem w gospodarstwie domowym powoda. Wykorzystywał go w celu dojazdu do pracy. Powód pracuje w nienormowanym czasie pracy.

W dniu 12 grudnia 2016 r. M. K. zgłosił pozwanemu Towarzystwu (...) dodatkowe roszczenie wynikające z kosztów najmu samochodu zastępczego w kwocie 2.090 zł brutto.

W dniu 28 marca 2017 r. pozwane Towarzystwo (...) wydało decyzję, w której przyznało powodowi M. K. kwotę 688,80 zł stanowiącą odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego. Pozwany uznał stawkę najmu w kwocie 80 zł netto (tj. 98,40 zł brutto), a także wynajem za czas 7 dni (tj. od dnia rozpoczęcia najmu w dniu 16 listopada 2017 r. do dnia wyliczenia wartości szkody – 17 listopada 2017 r., plus 3 dni technologicznego czasu naprawy samochodu oraz 2 dni weekendu).

Pismem z dnia 4 kwietnia 2017 r., doręczonym stronie pozwanej w dniu 14 kwietnia 2017 r., powód wezwał pozwane Towarzystwo (...) do dobrowolnej zapłaty na jego rzecz kwoty 1.401,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wymagalności do dnia zapłaty.

Uszkodzony pojazd powoda marki R. (...) należy do klasy C grupy podstawowej pojazdów. Wynajęty przez powoda pojazd zastępczy marki F. (...) należy zaś do klasy B grupy podstawowej.

W czasie kolizji uszkodzeniu w pojeździe marki R. (...) uległy: nakładka zderzaka przedniego, uchwyt lewy zderzaka, reflektor lewy, błotnik przedni lewy, wspornik reflektora lewego, a także pokrywa komory silnika.

W trakcie kolizji doszło m.in. do rozbicia klosza reflektora przedniego lewego i oberwania mocowań zderzaka przedniego. Uszkodzenia te należało ocenić jako istotne w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzenia badań technicznych pojazdów, czyli mogące naruszać bezpieczeństwo ruchu drogowego. W związku z tym pojazd w takim stanie technicznym nie powinien być eksploatowany na drogach publicznych.

Przy przyjęciu rzeczywistego czasu pracy w ciągu jednego dnia, równego 6,5 godziny, można stwierdzić, że czas naprawy nie powinien być dłuższy niż 2 dni robocze.

Uszkodzenia pojazdu R. (...) uniemożliwiały jego eksploatację po kolizji. W związku z tym w całkowity czas naprawy należy wliczyć czas oczekiwania na oględziny, sporządzenie kalkulacji naprawy, zamówione części zamienne i zakończenie fizycznej naprawy samochodu. Okres najmu pojazdu zastępczego, uzasadniony w świetle czasu naprawy tego pojazdu wynosił 10 dni (uwzględniających fakt, iż pojazd zastępczy został wynajęty jeden dzień po kolizji).

Oceniając zgromadzone w sprawie dowody, Sąd Rejonowy wskazał, że opinia biegłego była jasna, logiczna, wewnętrznie niesprzeczna, a wszystkie zawarte w niej wnioski zostały przez biegłego dobrze i wyczerpująco uzasadnione i były dla Sądu w pełni zrozumiałe i czytelne.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powód dochodził w niniejszej sprawie uzupełniającego odszkodowania związanego z poniesieniem przez niego kosztów najmu pojazdu zastępczego. Strona pozwana podnosiła w toku postępowania, iż czas najmu pojazdu zastępczego winien być równy technologicznie uzasadnionemu czasowi naprawy pojazdu powiększonemu o okres sporządzenia i wysłania powodowi kalkulacji szkody. Biegły okres ten oszacował ostatecznie na 10 dni.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, iż, co do możliwości zaliczenia kosztów najmu pojazdu zastępczego do normalnych następstw uszkodzenia samochodu Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 8 września 2004 roku (sygn. akt IV CK 672/03, Lex nr 146324), w którym wskazał m.in., że postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia.

Sąd powołał również uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, w którym wskazano, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. W przypadku definitywnej utraty rzeczy odszkodowanie przysługuje za okres od jej utraty do uzyskania odszkodowania (zwrotu innego przedmiotu), a w przypadku utraty czasowej - do chwili odzyskania rzeczywistej możliwości korzystania z niej (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11).

Sąd Rejonowy wyjaśnił, iż, jak podnosi się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, okres trwania najmu pojazdu zastępczego do daty uzyskania odszkodowania uzasadniony jest w przypadku definitywnej utraty rzeczy (np. kradzieży pojazdu, czy szkody całkowitej), w przypadku zaś utraty czasowej okres ten uzasadniony jest zasadniczo do chwili odzyskania rzeczywistej możliwości korzystania z niej – czyli np. do czasu naprawy (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11). W sytuacji zatem, gdy pojazd może być naprawiony i naprawa ta jest ekonomicznie uzasadniona, celowe byłoby zasadniczo przyjmowanie za uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego okresu rzeczywistej naprawy tego pojazdu. Sąd podkreślił jednakże, że w sytuacji, gdy naprawa pojazdu nie została z różnych względów w ogóle przeprowadzona, bądź też z pewnych przyczyn wykonano ją w terminie późniejszym, przyjęcie za uzasadniony czas najmu pojazdu okresu wyliczonego jedynie teoretycznie przez biegłego w oderwaniu od realiów konkretnego przypadku następowałoby z pokrzywdzeniem interesów wierzyciela i powodowało, że jego szkoda nie podlegałaby pełnej indemnizacji.

Sąd Rejonowy wyjaśnił następnie, że powód przed wynajęciem pojazdu zastępczego konsultował na infolinii z osobą uprawnioną do udzielania informacji w imieniu pozwanego Towarzystwa (...) do jakiej stawki może wynająć pojazd i na jak długi okres czasu, uzyskując informację, iż stawka najmu pojazdu zastępczego nie powinna przekraczać 100 zł za dobę, czas trwania najmu może trwać najdłużej do wypłaty odszkodowania. Zeznania powoda w powyższym zakresie nie zostały w żaden sposób podważone ani zakwestionowane przez stronę pozwaną. Sąd podkreślił, iż powód wynajął ostatecznie pojazd zastępczy należący do samochodów niższej klasy aniżeli pojazd uszkodzony, jak również wynajął go za stawkę niższą od stawki maksymalnej akceptowanej przez pozwanego. Najem pojazdu zastępczego powód zakończył w dacie otrzymania wypłaty odszkodowania.

W ocenie Sądu I instancji, w świetle poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych za uzasadniony należało uznać okres najmu pojazdu zastępczego do daty wypłaty odszkodowania przez pozwanego za uszkodzony pojazd, tj. do dnia 7 grudnia 2017 r.

Jak w niniejszej sprawie ustalono, dwudziestosiedmioletni powód prowadzi samodzielnie gospodarstwo domowe. Sam też się utrzymuje z pensji funkcjonariusza Policji. W dacie szkody nie posiadał zgromadzonych oszczędności, które pozwoliłyby mu na dokonanie naprawy pojazdu niezwłocznie po zdarzeniu i bez oczekiwania na wypłatę odszkodowania.

Z tych też względów, a nadto będąc powiadomionym o kalkulacji szkody w dniu 17 listopada 2017 r., jak również będąc poinformowanym o możliwości korzystania z pojazdu zastępczego do czasu wypłaty odszkodowania, pojazd ten najmował do dnia, w którym strona pozwana dokonała przelewu na jego konto kwoty 3.770 zł za uszkodzenie samochodu R.. Dopiero w tej zatem dacie powód uzyskał możliwość podjęcia decyzji o naprawie pojazdu, którego przed tą datą nie oddał do naprawy z uwagi na brak środków finansowych na ten cel.

Datę wypłaty odszkodowania przez pozwanego w realiach niniejszej sprawy można uznać za oznaczającą odzyskanie przez powoda możliwości korzystania z pojazdu, który do tego czasu nie został naprawiony i który, z racji na rodzaj i charakter uszkodzeń, musiał być wyłączony z ruchu. Z chwilą otrzymania wypłaty odszkodowania powód wiedział już, że jest to kwota ostateczna i miał wówczas pełną możliwość podjęcia decyzji o naprawie uszkodzonego samochodu, bądź o jego sprzedaży i zakupie nowego w stanie nadającym się do korzystania.

Mając na uwadze powyższe, a także uwzględniając, iż strona pozwana nie kwestionowała wysokości dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego, za uzasadnione należało uznać roszczenie powoda o wypłatę dalszej części odszkodowania ponad już wypłacone (tj. 22 dni x 95 zł – 688,80 zł = 1.401,20 zł).

(uzasadnienie – k. 91-98v)

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana. Zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie pkt 1. co do kwoty 1.140 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Skarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

I. naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego, w tym opinii biegłego, w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a w konsekwencji przyjęcie wbrew opinii biegłego, że uzasadniony okres najmu wynosi 22 dni kalendarzowe;
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego wniosku, że uzasadniony okres najmu pojazdu winien być liczony do dnia wypłaty odszkodowania, podczas gdy szkoda miała charakter częściowy;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię prowadzącą do ustalenia, że w granicach adekwatnego związku przyczynowego ze szkodą pozostają koszty najęcia rzez powoda pojazdu zastępczego za cały okres najmu, podczas gdy charakter szkody i opinia biegłego prowadzą do wniosku, że okres najmu winien wynosić 10 dni;
2. art. 36 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda kwoty odszkodowania w wysokości przekraczającej zakres odpowiedzialności cywilnej pozwanego towarzystwa.

Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

(apelacja – k. 102-105)

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

(odpowiedź na apelację – k. 113-115)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Wobec sformułowania przez skarżącego zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., należało odnieść się do niego w pierwszej kolejności, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych. Jedyne nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyte przeprowadzonego postępowania, mogą być bowiem podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Stosownie do powołanego przepisu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem sądu jest tu

dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądzenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron, na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Zarzut naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. był o tyle zasadny, iż Sąd Rejonowy przytoczył w uzasadnieniu wyroku stwierdzenie zaciągnięte z opinii biegłego, zgodnie z którym, okres najmu pojazdu zastępczego uzasadniony w świetle czasu naprawy tego pojazdu wynosił 10 dni, a następnie w ocenie prawnej uznał, iż okres ten wynosił 22 dni kalendarzowe, co powoduje sprzeczność pomiędzy ustaleniami poczynionymi przez Sąd, a ich oceną prawną. Nie rzutuje to jednakże na prawidłowość rozstrzygnięcia. Sformułowanie przytoczone wyżej, w świetle rozważań poczynionych przez Sąd Rejonowy, oznacza jedynie, że, zakładając, iż okres najmu odpowiada okresowi uzasadnionej naprawy pojazdu, wynosił on w niniejszej sprawie 10 dni. Sąd Rejonowy wyczerpująco wyjaśnił bowiem, iż uzasadniony okres najmu pojazdu wynosił w niniejszej sprawie 22 dni kalendarzowe, tj. do daty wypłaty odszkodowania przez pozwanego za uszkodzony pojazd w dniu 7 grudnia 2017 r. Dopiero wówczas w realiach niniejszej sprawy była bowiem możliwa naprawa pojazdu. Powód nie dysponował środkami na naprawę pojazdu, a pojazd nie nadawał się do ruchu. Ponadto powód został poinformowany przez pracownika ubezpieczyciela o dopuszczalnej stawce najmu pojazdu zastępczego i możliwości jego wynajmowania do czasu wypłaty odszkodowania.

Sąd podziela powyższe rozważania Sądu Rejonowego. Zgodnie z przytoczoną w uzasadnieniu skarżonego wyroku uchwałą Sądu Najwyższego z 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11), w przypadku czasowej utraty rzeczy, odszkodowanie przysługuje za okres od jej utraty do chwili odzyskania rzeczywistej możliwości korzystania z niej. W okolicznościach niniejszej sprawy rzeczywista możliwość korzystania z pojazdu nastąpiła natomiast w dacie wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela umożliwiającego naprawę uszkodzonego samochodu.

Wobec powyższego, bezzasadny był zarzut naruszenia przepisu 361 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. oraz art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...).

W tym stanie faktycznym apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie 98 § 1 k.p.c., zasądzając na rzecz pozwanego 135 zł wynagrodzenia pełnomocnika (§ 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).